

SVERIGES GEOLOGISKA AB
Division Prospektering
Uppdragsgivare:
Malå Energi och Industri AB
Projekt: Kalk i Malå
Thomas Theolin

PROSPEKTERINGSRAPPORT
Datum: 1986-10-24
ID-nr: PRAP 86 066
Plats: Malå kommun
Best.nr: 860529

KALK- OCH DOLOMITFÖREKOMSTER INOM MALÅ KOMMUN

SAMMANFATTNING OCH REKOMMENDATIONER

I rapporten redovisas en inventering av kalk- och dolomitförekomster inom Malå kommun.

Inventeringen har omfattat genomgång av tidigare material såsom utredningar, sammanställningar, geologiska kartor och beskrivningar m.m. En preliminär besiktning har även gjorts.

Undersökningen har inte lett fram till några brytvärda kalk- och dolomitförekomster. Däremot har flera intressanta områden framkommit, där det finns mycket goda möjligheter till kalk- eller dolomitfynd.

Förändringar i framtiden t.ex. att det behövs kraftigt ökade insatser mot försurning motiverar en prospekteringsinsats i de framtagna kalkintressanta områdena.

Nyckelord: Kalk, dolomit.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	SID
1. INLEDNING	3
2. BERGGRUNDSÖVERSIKT	3
3. KALK- OCH DOLOMITFÖREKOMSTER	4
4. UTVÄRDERING	5

BILAGOR

1. Geologisk översiktskarta med karbonatförekomster och kalkintressanta områden.

INLEDNING

På uppdrag av Malå Energi och Industri AB har SGAB under sommaren utfört en inventering, besiktning och utvärdering av kalk- och dolomitförekomster inom Malå kommun.

Bakgrunden till uppdraget är att behovet av kalk mot försurning troligen kommer att öka i framtiden och att avståndet till länets enda kalkbrott i Skelleftetrakten är relativt långt.

Undersökningen har omfattat en genomgång av tillgängligt material från tidigare utredningar och sammanställningar, dagböcker från karterings- och prospekteringskampanjer samt utvärdering av det geologiska materialet i form av kartor och beskrivningar. En preliminär besiktning av de kända kalkförekomsterna har utförts.

Resultatet av utredningen redovisas i form av en översiktlig geologisk karta över berggrunden i kommunen med två kalkdolomituppslag och kalkintressanta områden markerade.

2. BERGGRUNDSÖVERSIKT

Berggrunden i Malå kommun utgörs av en serie bergarter bildade under en del av tidsepoken prekambrium (upp mot 2 miljarder år gamla). De består huvudsakligen av graniter och omvandlade ytbergarter.

Ytbergarterna är äldre än graniterna. De utgörs av sedimentära (blå färg på kartan) och vulkaniska bildningar (gul och grön färg). Bildningsmiljön har varit marin (vattenavsatta) förutom bergarterna vid Skellefteälven och nordväst om Adak där bildningsmiljön har varit terrestisk (landavsatt).

Flera olika typer och generationer granitiska bergarter förekommer på kartan (röd färg). Den vanligast förekommande typen kännetecknas av att bergarten är grovkornig och innehåller cm-stora rektangulära fältspatskorn.

§

Gabbrobergarterna är yngre än graniterna och har bildats av att magma trängt upp i djupgående sprickor och stelnat.

3. KALK- OCH DOLOMITFÖREKOMSTER

Kalkstenar förekommer i de flesta sedimentära formationer. De anses ha uppkommit som sediment eller som revbildningar i varma hav och kan vara av organiskt ursprung, bestående av lämningar av levande organismer, skal och skelett eller av koraller. Kalksten av oorganiskt ursprung kan ha uppkommit genom utfällningar av kalciumkarbonatlösningar. Sementen har långsamt hårdnat till bergart under inverkan av tryck och temperatur.

Dolomitförekomster har bildats genom utfällning av en lösning av blandade kalcium- och magnesiumkarbonater eller av kalksten som påverkats av magnesiumhaltiga lösningar.

Kalksten och dolomit är alltså besläktade och deras användningsområden också delvis sammanfallande.

Två karbonatförekomster har framkommit av de tidigare utförda arbetena. Sydöst om Lainejaure finns en kalkstensförekomst som uppträder som kalksliror i kontaktzonen mellan sura* vulkaniter och sedimentära bergarter. Den andra finns sydöst om Släpträsk i sedimentära bergarter. I båda förekomsterna är kalkinnehållet relativt måttligt och kvantiteterna är små.

I angränsande kommuner finns också kalk- och dolomitförekomster i bergartsled som sträcker sig in i Malå kommun. Detta innebär att möjligheterna är stora att finna brytvärda kalkförekomster. Dessa intressanta områden är markerade på bilaga 1.

Borup är en kalkstensförekomst i Norsjö kommun. Den uppträder i vulkanit. 128 000 ton kalksten har brutits. Bergartsstråket sträcker sig mot Lainejaure.

* Sura bergarter innehåller	> 65 viktsprocent SiO_2
Basiska bergarter innehåller	< 52 viktsprocent SiO_2

Även i en del gruvor i Kristinebergssfältet finns smärre kalk- och dolomitförekomster. Detta intressanta malm- och kalkpotentiella stråk har sin utbredning mot Ytterberg.

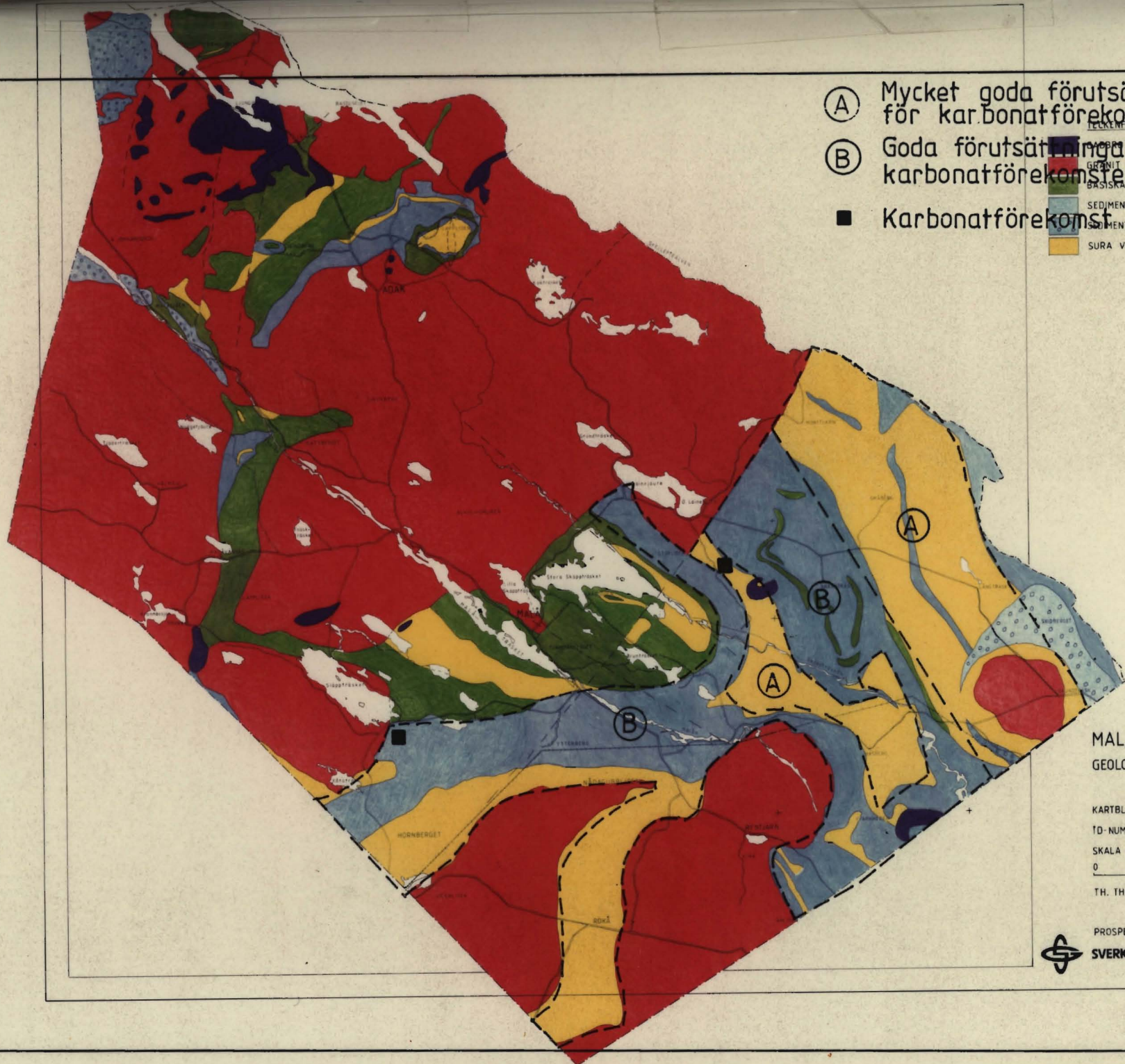
4. UTVÄRDERING

Undersökningen har inte lett fram till några brytvärda kalk- och dolomitförekomster.

Kalkförande bergarter finns dock även om de hittills gjorda observationerna tyder på att de håller låg kvalitet.

I dessa bergartsstråk bedöms möjligheten som mycket god att finna brytvärda kalkförekomster.

I bilaga 1 är de intressantaste områdena markerade, där man först och främst bör leta efter kalk.

- (A) Mycket goda förutsättningar för karbonatförekomster
 (B) Goda förutsättningar för karbonatförekomster
 ■ Karbonatförekomst
- TECKENFÖRKLARING
 GRÄNIT
 BASISKA VULKANISKA BERGARTER
 SEDIMENTÄRA BERGARTER
 SEDIMENTÄRA BERGART, KONGLOMERAT
 SURA VULKANISKA BERGARTER

MALÅ KOMMUN
GEOLOGISK KARTA

KARTBLAD 231 MALÅ

ID-NUMMER

SKALA

0 8 KM

TH. THEOLIN - BE

PROSPEKTERINGSDIVISIONEN 1986

SVERIGES GEOLOGISKA AB